Економічний вплив від нещодавнього зниження ставки ЄСВ

– Аналіз на основі моделі –

Філіп Енглер, Роберт Кірхнер, Олександра Бетлій

Німецька консультативна група спільно з Інститутом економічних досліджень та політичних консультацій

Берлін/Київ, квітень 2016 року

© Інститут економічних досліджень та політичних консультацій

© Німецька консультативна група

Структура

1. Вступ
2. Опис моделі
3. Результати
4. Висновки

Контакти

1. Вступ

- На початку 2016 року: суттєве скорочення ставки єдиного соціального внеску (ЄСВ) з 44% до 22%
- Ідея: скорочення оподаткування праці
  - Прибутки фірми та цінова конкурентоспроможність зростає
  - Інвестиції та реальна заробітна плата можуть збільшитись
  - Сприяння детінізації економіки
- Україна перебуває в хорошій компанії: Ірландія (2002 рік), Німеччина (2007 рік), Угорщина (2009 рік), Іспанія, Фінляндія, Чехія (всі у 2010 році), Нідерланди (2012 рік) здійснили подібний крок, але масштаби скорочення ставки та обсягу зниження доходів є суттєво вищими в Україні
- В цій Аналітичній роботі автори роблять спробу оцінити динаміку економічних показників внаслідок зниження ставки ЄСВ на основі формальної економічної моделі

Поширенню думки про переваги політики зниження ставки ЄСВ («фіскальна девальвація») сприяв МВФ, а також численні академічні роботи

Загальна ідея фіскальної девальвації:

- Збільшити цінову конкурентоспроможність фірм завдяки зниженню податків, що скорочують граничні витрати виробництва
- Менші граничні витрати дозволяють знизити ціни, погіршують умови торгівлі та збільшують чистий експорт
- Ідеальним податком є ЄСВ, яким оподатковують заробітні плати
- Але: для нейтрального впливу на доходи необхідно підвищити доходи з інших джерел, найчастіше від ПДВ
- Україна: передусім зниження видатків, але також збільшення бази оподаткування та інших податків

© Інститут економічних досліджень та політичних консультацій

© Німецька консультативна група

2. Опис моделі

- Ми використали модель, розроблену Енглером та ін. (2014 рік) для аналізу макроекономічного впливу від зниження ставки ЄСВ

- Основна макроекономічна модель
  - Для знавців: “Нова Кейнсіанська динамічна стохастична модель загальної рівноваги (*New Keynesian dynamic stochastic general equilibrium model, DSGE*)
  - Типова модель, яку використовують центральні банки, МВФ тощо
  - Особливість I: Мікроекономічні правила щодо рішень споживачів та фірм

    $\Rightarrow$Зміни в оподаткуванні впливають на динаміку макроекономічних показників, оскільки споживачі та фірми змінюють поведінку
  - Особливість II: Модель описує «загальну рівновагу»: Взаємодія між фірмами та споживачами, монетарна політика, внутрішні та зовнішні змінні тощо
  - Особливість III: Цінова негнучкість: Ціни змінюються лише поступово, що призводить до відповідних змін в короткостроковій динаміці
- Модель
  - Є хорошою для оцінки динаміки в коротко- та середньостроковому періоді
  - Не дуже корисною для оцінки динаміки зростання в довгостроковому періоді

3. Результати

- Наші припущення щодо аналізу:
  - Зниження ставки ЄСВ на рівні 3% ВВП
  - Скорочення видатків уряду достатнє для компенсації втрат доходів
  - НБУ проводить політику, спрямовану на стабілізацію як інфляції, так і обмінного курсу
  - Періоди - квартали
  - Сценарій А: Базовий сценарій, немає детінізації
  - Сценарій В: Неформальна виплата заробітної плати скорочується з 25% до 21% від чистого фонду оплати праці
    - Процес детінізації буде поступовим в найкращому випадку; ми концентруємо увагу на короткостроковому впливі

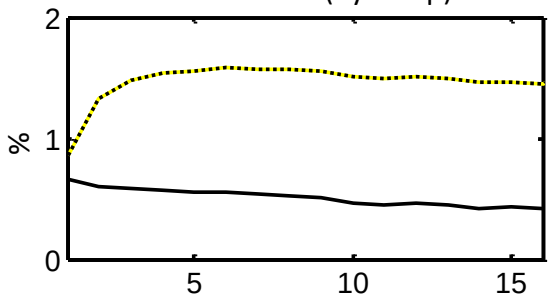
На наступних рисунках проілюстровано пристосування основних макроекономічних показників після зниження ставки ЄСВ (та скорочення видатків бюджету)

© Інститут економічних досліджень та політичних консультацій

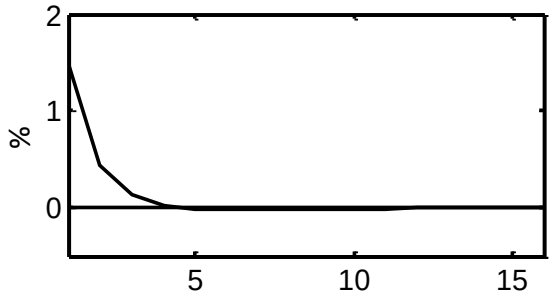
© Німецька консультативна група

Сценарій А: Базовий сценарій

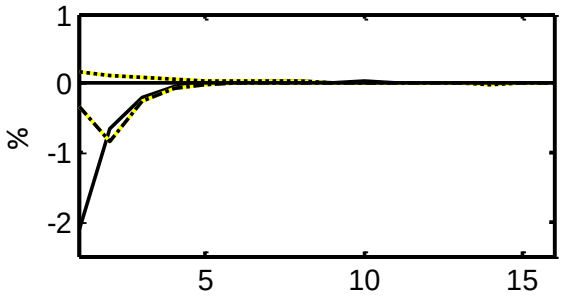
ВВП і споживання (пунктир)

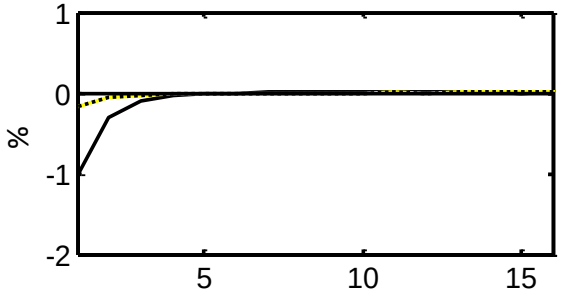
Номінальний обмінний курс

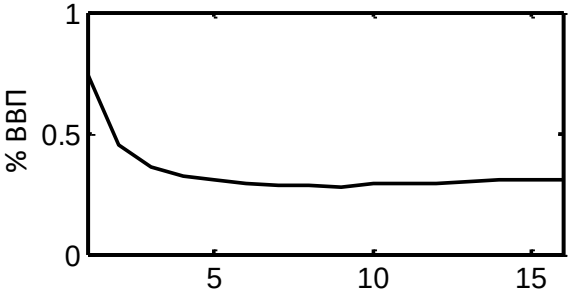
Дефлятор ВВП, реальна заробітна плата (пунктир), ІСЦ (пунктир-крапка)

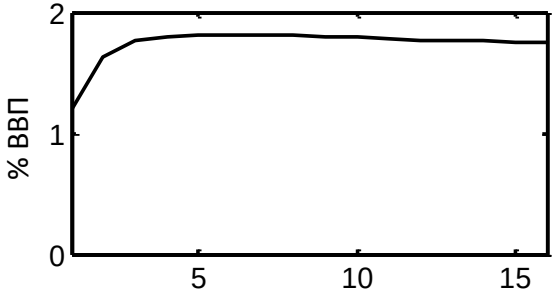
Номінальна відсоткова ставка та реальна ставка (пунктир)

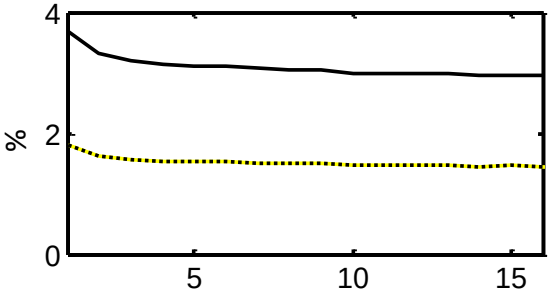
Торговельний баланс

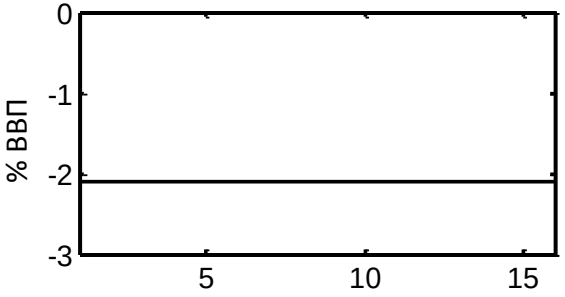
Чисті зовнішні активи

Умови торгівлі та реальний обмінний курс (пунктир)

Бюджетні видатки

© Інститут економічних досліджень та політичних консультацій

© Німецька консультативна група

Сценарій А: Базовий сценарій

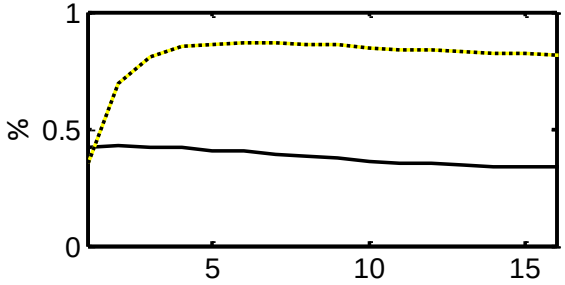
- **ВВП** зростає одразу на **0,7%**; через кілька років вплив знижується до **0,4%**
- **Споживання** реагує суттєвіше: зростає одразу на **0,8%**; протягом довшого періоду його приріст зростає до **1,5%**
- **Торговельний баланс** (по відношенню до ВВП) поліпшується на **0,7%** в короткостроковому періоді та на **0,3%** в довший період
- Необхідне **зниження видатків уряду** для забезпечення нейтральності бюджету після скорочення ставки ЄСВ становить **2,1%** ВВП

© Інститут економічних досліджень та політичних консультацій

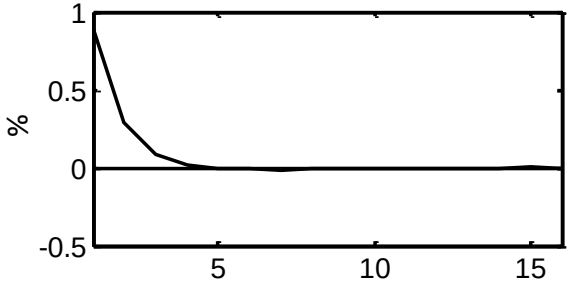
© Німецька консультативна група

Сценарій B: Детінізація

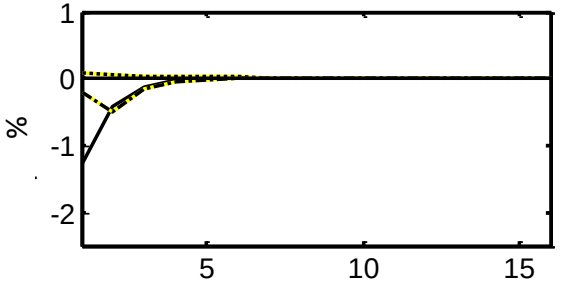
ВВП і споживання (пунктир)

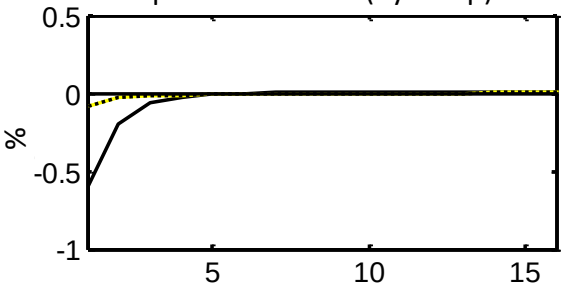
Номінальний обмінний курс

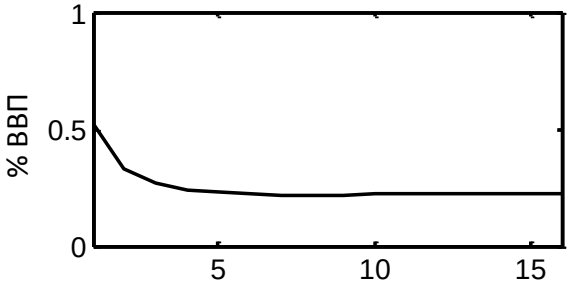
Дефлятор ВВП, реальна заробітна плата (пунктир), ІСЦ (пунктир-крапка)

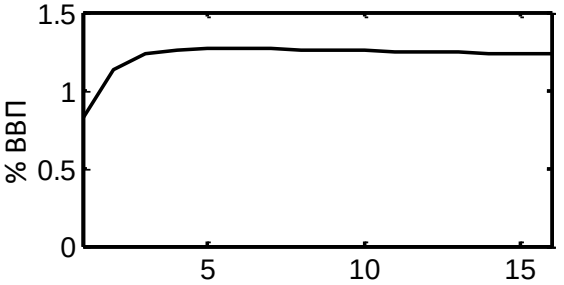
Номінальна відсоткова ставка та реальна ставка (пунктир)

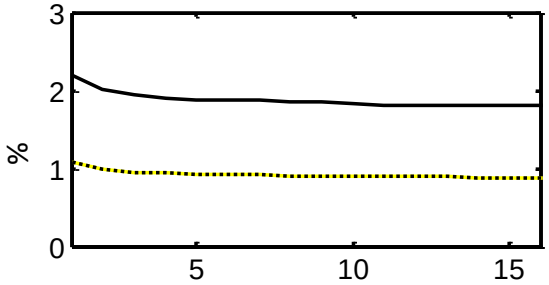
Торговельний баланс

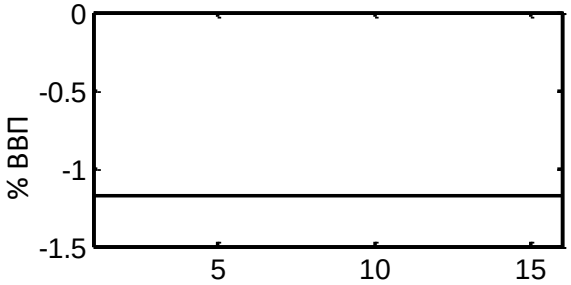
Чисті зовнішні активи

Умови торгівлі та реальний обмінний курс (пунктир)

Бюджетні видатки

© Інститут економічних досліджень та політичних консультацій

© Німецька консультативна група

Сценарій В: Детінізація

Неформальна заробітна плата скорочується (з 25% до 21%): Всі впливи менші!

- **ВВП** зростає одразу на **0,4%**; через кілька років приріст сповільнюється до **0,3%**
- **Споживання** одразу зростає на **0,35%**; в довшому періоді воно збільшується надалі на **0,8%**
- **Торговельний баланс** (по відношенню до ВВП) поліпшується на **0,5%** в короткостроковому періоді та на **0,2%** в більш довгостроковому
- Необхідне **зниження бюджетних видатків** для забезпечення нейтральності бюджету після скорочення ставки ЄСВ становить **1,2%** ВВП

Порівняння сценаріїв A та B

Причини для меншого ефекту у випадку детінізації

- Збільшення податкової бази => менше ресурсів переходить до приватного сектору => нижче зростання приватного споживання
- Менший дефляційний тиск через
  - Менше зниження ефективної ставки
  - Менше скорочення бюджетних видатків

  $\Rightarrow$ Менше витрат спрямовано із імпортних на вироблені в Україні товари

  $\Rightarrow$ Менший вплив монетарної політики

© Інститут економічних досліджень та політичних консультацій

© Німецька консультативна група

4. Висновки

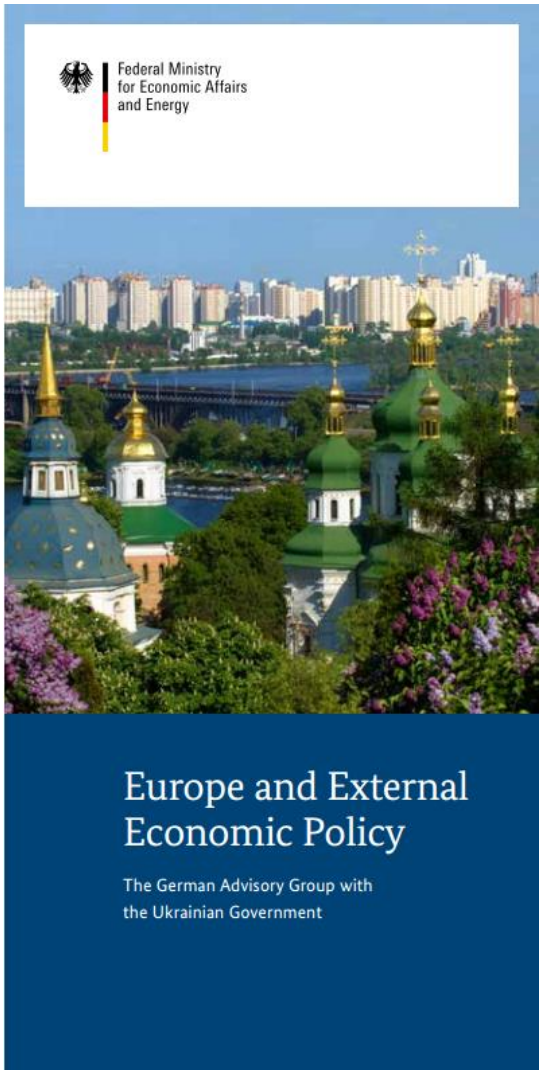
- Зниження ставки ЄСВ – великий розмір, але немає розуміння чіткого впливу
- Ми використовуємо модель для оцінки впливу на основні макроекономічні змінні
- Залежно від сценарію A (B) ми отримуємо такі результати:
  - ВВП зростає одразу на 0,7% (0,4%) і на 0,4% (0,3%) в довгостроковому періоді
  - Споживання зростає одразу на 0,8% (0,35%) та на 1,5% (0,8%) в довгостроковому періоді
  - Торговельний баланс поліпшується одразу на 0,7% (0,5%) та на 0,3% (0,2%) в довгостроковому періоді
- Але: обмеження моделі:
  - Детінізація призводить лише до витрат, але не до переваг
  - Не включає роль втечі капіталу
  - Ринок праці дуже стилізований
  - **Аналіз не потрібно плутати з прогнозом!**
- Для деталей моделі див. Технічну записку 02/2016

Контакти

Prof. Dr. Philipp Enger
philipp.engler@fu-berlin.de

Robert Kirchner
kirchner@berlin-economics.com

German Advisory Group
c/o BE Berlin Economics GmbH
Schillerstr. 59, D-10627 Berlin
Тел.: +49 30 / 20 61 34 64 0
Факс: +49 30 / 20 61 34 64 9
E-mail: info@beratergruppe-ukraine.de
www.beratergruppe-ukraine.de
Twitter: @BerlinEconomics

© Інститут економічних досліджень та політичних консультацій

© Німецька консультативна група